



Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu



South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Hotokka, Mervi; Lähdeniemi, Mirka

Title: Herätyskello, vesuri vai taskunauris? : Työkaluja koulussa tehtävään nuorisotyöhön

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Hotokka, M.; Lähdeniemi, M. (2022). Herätyskello, vesuri vai taskunauris? : Työkaluja koulussa tehtävään nuorisotyöhön. Nuorisotyö 3, 32 - 33.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Hotokka, Mervi; Lähdeniemi, Mirka

Otsikko: Herätyskello, vesuri vai taskunauris? : Työkaluja koulussa tehtävään nuorisotyöhön

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hotokka, M.; Lähdeniemi, M. (2022). Herätyskello, vesuri vai taskunauris? : Työkaluja koulussa tehtävään nuorisotyöhön. Nuorisotyö 3, 32 - 33.

Herätyskello, vesuri vai taskunauris?

Työkaluja koulussa tehtävään nuorisotyöhön

Nuorisotyön läsnäolo oppilaitoksissa on lisääntynyt ja resursseja on saatu ulkopuolisen rahoituksen turvin. Noin 90 % Suomen kunnista ilmoittaa tekevänsä koulunuorisotyötä ja puolet kunnista on aloittanut työmuodon vasta viimeisen viiden vuoden aikana. (Kivijärvi, Kauppinen, Kiilakoski & Leskinen 2022, 51.) Koulun on menty toimimaan ennakkoluulottomasti, koettu onnistumisia ja haasteita sekä saatu kenties kokoaikaisen nuorisotyöntekijän tunnit. Samalla on saatettu huomata puutteellisuuksia nuorisotyön työkalupakissa. Kurkistetaanpa hetki koulunuorisotyöntekijän arkipäivään.

Mitä nuorisotyön tekeminen koulussa minulta vaatii?

"Ensitöikseni iltapainotteiseen työhön tottuneena nuorisotyön osaajana hankin äänekkäämmän herätyskellon. Sisäinen rytmi on ajastettava koulun lukkariin, sillä merkityksellisten kohtaamisten aika alkaa heti aamusta nuorten valuessa koulualueelle.

Seuraavaksi laitan vaihtoon pieni-muotoisissa tapahtumissa palvelleen megafonin. Äänentoistoon tarvitaan jatkossa stadiontason vehkeet. Kohdattavien nuorten lukumäärä on usein satoja, joissakin tapauksissa jopa tuhansia oppilaita ja opiskelijoita päivittäin. Tarvitsen myös uusia menetel-

miä, kun rakennan luokkarajat ylittävää yhteisöllisyyttä ja järjestän kaikkiin mukaan kutsuvia massatapahtumia."

Kohdattujen nuorten määrä kasvaa, ja samalla nuorisotyö osallistuu jaettuun hyvinvointitehtävään yhä laajemmin ja monialaisemmin ammattilaisjoukon kanssa. Kivijärven ym. (2022, 83) mukaan on tunnettava ja ymmärrettävä useampien ammattialojen työtä ja työn tavoitteita. On kyettävä rakentamaan luottamuksellista yhteistyötä toimijoiden välillä, toinen toistaan arvostaen ja työn lainalaisuudet hyväksyen. Yhteisten tavoitteiden asettamiseen ja yhteisölliseen kehittämiseen tarvitaan aikaa ja tilaa keskustelulle ja sopimiselle.

"Totean, että Google-transleittori on syytä olla aloitusnäytöllä tulkkausvalmiudessa, kun uutta ammattisanastoa vilisee erilaisissa verkostokokouksissa ja yhteisöllisissä hyvinvointityöryhmissä.

Työni julkisuusaste on muuttunut koulussa. Olen alkanut epäröimään rojahtamista sohvan nurkkaan kahvikuppi ja konsoliohjain käsissäni. Miten toimin uskottavasti ja miltä työskentelyni näyttää niille, jotka eivät tunne nuorisotyötä? Tarvitsenko ulkoisen olemukseni vuosihuollon ja uuden garderobin? Kellot soivat, hätäkähdän ja huomaan taas olevani koulun aikataulua jäljessä.

Vaikka olen saanut koulun avaimet ja Wilma-tunnukset, en tunne olevani nuorisotyön omassa ympäristössä. Oppilaitosta ohjaavat monet opit ja lait, lukuvuosi- ja opiskeluhoitosuunnitelmat sekä oppivelvollisuus. Teen satunnaisesti töitä alueen nuokkarilla ja jalkautuvassa työssä. Kohtaan samoja nuoria, mutta toiminnan raamit ovat erilaiset. Lisään työlaukuuni kompassin ja GPS-paikantimen, etten eksy koulun sokkeloiseen asiakirjaviidakkoon.

Tuntien päättyessä vaivun punta-roimaan omaehtoisuutta. Miksi vapaaehtoisuuteen nojaava nuorisotyö asettaa punnuksia nuorille pakolliseen koulun? Olen etsinyt nuorisotyölle toteutuspaikkoja ensisijaisesti välitunneilta, ennen ja jälkeen koulupäivän, ruokailuista ja tapahtumista. Teenkö väärin, jos olen mukana oppitunneilla ja koulun pakollisissa tilanteissa, joissa on hiukan tilaa myös vapaaehtoisille kohtaamisille ja tekemisille? Vaaka kallistelee puolelta toiselle ja totean, että se on syytä pitää toiseltaiseksi tasapainossa."

Täydennyksiä työkalupakkiin

Koulunuorisotyön pohdintojen kanssa ei tarvitse painia yksin. Omaa osaamistaan voi ja pitää vahvistaa. Muun muassa nuorisotalon valtakunnalliset osamiskeskukset jakavat toimintamalleja

ja ideoita sekä tarjoavat tietoa ja teemakoulutuksia.

"Kokemusten jakaminen auttaa jaksamaan arjessa, sillä moni muukin näyttää painivan samojen juttujen kanssa. Lisäksi paikallisen koulunuorisotyön tiimin kokoaminen kunnan, järjestöjen ja seurakuntien kanssa on antanut paljon, ja minulle jäsentyy nyt selkeämmin kokonaisuus kaikesta nuorisotyöstä koulussa, myös osa-aikaisesti pistäytyvän nuorisotyön osalta."

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk on mukana täydentämässä työkalupakkia. Esimerkiksi keväällä 2023 nuorisotyön kehittämisen tueksi julkaistaan koulu- ja oppilaitosnuorisotyön oppikirja. Lisäksi tarjolla on koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaajakoulutusta, joka toteutetaan toista kertaa vuonna 2023. Koulutus antaa valmiuksia toimia yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäjänä peruskoulussa, lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksissa.

Nuorten koulu

Nuorisotyö on raivannut yhteyden koulun toimintaympäristöön ja samalla kouluun on viety erilaista osaamista. Voiko nuorisotyön osaamisella muuttaa koulua ja sen toimintarakenteita? Mitä koulu oppii nuorisotyöltä? (Malm 2021, 62.)

"Järeämpiin toimiin nappaan työkalukseni vesurin. Olen nuorisotyön ammattikunnan tienraivaaja kouluun, eikä meitä täysiaikaisia ole ollut kovin kauaa. Koulunuorisotyön sanoittajana perkaan tietä nuorisotyön olemassaololle, pidän ääntä nuorilähtöisestä hyvinvointityöstä ja perustan pohjaa pitkälle tulevaisuuteen. En ole yksin, sillä parhaillaan vakinaistettujen tehtävien, hanketyön ja muun rahoituksen raivaussahat pärisevät lujaa. En kuule kellojen soittoa iltapäivällä."

Koulua ei ensisijaisesti tulisi tarkastella nuorisotyön tai koulun näyttämönä, vaan nuorten näkökulmasta. Vahvistamalla osallisuutta yhä useampi voi



Yhessä eteenpäin -hanke kehittää eteläsavolaista oppilaitosnuorisotyötä, jota toteutetaan myös Savonlinnan Ammattiopisto Samiedun asuntolassa. Asuntolan pikkujouluissa askarreltiin tänä syksynä piparkakkutaloja.

kokea olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä. Yhteisöllisyyden kokemuksilla on taas yhteys elämään tyytyväisyyteen. Nuorisotyön arvopohja ja koulun hyvinvointitehtävä yhdistyvät yhteisöllisiä tekoja tekevässä koulussa.

"Toimin niin, että jokainen voisi kokea olevansa osa kouluyhteisöä. Okei, kellot saa soida. Minä tuon nuorisotyön hitaammin käyvän taskunauriin ja kiireettömän aikuisen läsnäolon hektiseen koulun arkeen." ■

Tarinallinen osuus on kirjoittajien mielikuvituksen tuotosta.

Mervi Hotokka

Projektipäällikkö, Yhessä eteenpäin ja Youth work in schools Nuorisualan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia, Xamk

Mirka Lähdeniemi

Lehtori yhteisöpedagogikoulutus, Xamk

Lähteet

Kivijärvi, A., Kauppinen, E., Kiilakoski, T. & Leskinen, J. 2022. *Hidasta kasvua ja lisääntyviä vastuita. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2021. Nuorisotutkimusseuran/ Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 238. Hansaprint 2022.*

Malm, K. 2021. "Parempi vaihtoehto kuin 80-luvun Suomi"? Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt vuonna 2030. *Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 119. Helsinki 2021.*